

บทที่ 1

บทนำ

สภาพทั่วไปและความสำคัญของปัญหา

"ทหาร" เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ภายใต้ต้องการพิเศษที่มีทั้งระเบียบวินัยและสายการบังคับบัญชา การปลูกฝังค่านิยมที่เข้มแข็ง ตลอดจนมีอาวุธและความสามารถในการใช้อาวุธที่ร้ายแรงได้ คุณสมบัติพิเศษนี้ทำให้ทหารหรือกองทัพแตกต่างไปจากองค์กรอื่น ๆ นอกจากนั้นกองทัพยังมีประวัติศาสตร์อันยาวนานในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรง โดยเฉพาะนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ทหารเข้ามามีส่วนร่วมนับตั้งแต่การยึดอำนาจจากพระมหากษัตริย์ในวันที่ 24 มิถุนายน 2475

ประวัติศาสตร์ของการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของทหารได้สร้างทัศนคติของทหารให้เห็นว่าการที่ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง เป็นสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรม ยิ่งกว่านั้นมิตทหารจำนวนหนึ่งมองว่า การแทรกแซงทางการเมืองของทหารเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อรักษาไว้ซึ่งความอยู่รอดของชาติ และสถาบันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ

นั่นหมายความว่า การแทรกแซงของทหารเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ และระบบของสังคมเดิมไว้ ทัศนคติดังกล่าวของทหารต่อการเมือง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างที่จะต้องทำความเข้าใจให้มากขึ้นว่าทหารเมื่อเข้ามามีบทบาททางการเมืองนั้นดำรงบทบาทในลักษณะใด

การเข้าโจมตีบทบาทของทหารในทางการเมือง เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพยายามเข้าใจในเบื้องต้นเสียก่อนว่า ทหารมองบทบาทของตนเองอย่างไร ในทางการเมือง

สาเหตุที่ส่งเสริมคณะทหารให้เข้ามามีบทบาททางการเมือง ภายมีหน้าที่เป็นตัวจักรกลสำคัญที่สามารถชี้สถานะทางการเมืองในอนาคต เนื่องจากในสังคมที่กำลังพัฒนาที่มีความตื่นเฝ้ายามทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง มีการใช้กำลังเป็นเครื่องตัดสินปัญหาทางการเมืองบ่อยครั้ง ขาดโครงสร้างทางการเมือง ซึ่งสามารถเป็นตัวหลักที่จะหล่อหลอมความคิดที่แตกต่างกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ขาดการประนีประนอมและปราศจากข้อตกลงร่วมกันในเรื่องการสืบทอดอำนาจทางการเมือง ทำให้ความสัมพันธ์ของคณะทหารกับผู้นำพลเรือนเป็นไปในลักษณะของการแข่งขันและแก่งแย่งอำนาจกันมากกว่าที่จะเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้คณะทหารซึ่งมีองค์กรที่มี "พลัง" และมีความได้เปรียบในฐานะเป็นผู้กุมอาวุธ มีเอกภาพในการบังคับบัญชา และมีระเบียบวินัยเคร่งครัด สามารถยึดอำนาจทางการเมืองปกครองได้?

ดังนั้นภายใต้ทัศนะเช่นนี้ การเข้ามาจัดการ (ในสายตาของทหาร) หรือการแทรกแซง (ในสายตาของผู้คัดค้านทหาร) ของทหาร จึงเป็นสิ่งที่ไม่มีผิดอะไรสำหรับทหารที่พึงกระทำ ยิ่งไปกว่านั้น ทัศนะของทหารยังพัฒนาต่อไปอีกว่า ทหารคือผู้คุ้มภัย ผู้ปกป้องรัฐบาลพลเรือน และเมื่อรัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศได้ ทำให้ประชาชนเดือดร้อนไม่พอใจ เพราะรัฐบาลขาดความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความกล้าหาญ ความเด็ดขาด และความรับผิดชอบ เป็นต้น

2 กนลา สุขพานิช-ขันทราบ, "ทฤษฎีทหารกับการเมือง" ใน ทหารกับการเมือง : วิเคราะห์เปรียบเทียบ กนลา สุขพานิช และ วุฒิชัย มูลศิลป์ (บรรณาธิการ) (กรุงเทพมหานคร : แสงรุ่งการพิมพ์, 2534), หน้า 4-5.

ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงต้องการรัฐบาลทหาร ซึ่งมีความเด็ดขาด และกล้าหาญมากกว่าเข้ามาเป็นผู้จัดการ เข้ามาแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ซึ่งเปรียบเสมือนกับพี่ใหญ่ที่เข้ามาช่วยน้องแก้ไขปัญหา เมื่อน้องไม่สามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาคัดด้วยตนเอง ทักษะเช่นนี้ทำให้เข้าใจว่าทหารคล้ายกับพี่ที่คอยดูแลการเติบโตของครอบครัว (ประเทศชาติ และประชาชน) ซึ่งน้อง (รัฐบาลพลเรือน) เป็นผู้รับผิดชอบอยู่

เพราะฉะนั้น ทหารจึงเป็นผู้ที่ประชาชนต้องการให้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหของประเทศที่รัฐบาลพลเรือนเข้ามาแก้ไขไม่ได้แล้ว เพื่อที่รักษาให้ประเทศชาติอยู่รอดและมั่นคงต่อไป

ภายใต้การมองทางการเมืองของทหารเช่นนี้ จึงไม่เป็นที่แปลกใจเลยที่ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมือง และทหารถือว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ชอบธรรมและพึงกระทำด้วยในด้านกลับเราอาจมองได้ว่าตราบเท่าที่ทหารยังมองบทบาทของตนทางการเมืองเช่นนี้ ย่อมไม่มีทางที่ทหารจะหยุดการแทรกแซงทางการเมืองอย่างแน่นอน ตรงกันข้ามทหารอาจมองต่อไปได้อีกว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่พยายามขัดขวางไม่ให้ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมืองเป็นผู้ที่ไม่เจตนาดี หรือประสังค์ร้ายต่อประเทศชาติ และประชาชน

จากทักษะของทหารเช่นนี้เอง จึงทำให้บรรดานักวิชาการ นักการเมือง ตลอดจนบุคคลจำนวนมากไม่น้อยที่เห็นว่าทหารใช้อำนาจของตนเอง เข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ครอบคลุมต่าง ๆ ที่น่าเข้ามาเวลานั้น ล้วนแต่เป็นข้ออ้างทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามทุกคนล้วนแต่ไม่ปฏิเสธทั้งสิ้นว่าทหารคือกลุ่มที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศ

อำนาจของทหารในการแทรกแซงทางการเมืองนี้เอง ทำให้ประชาธิปไตยไม่เติบโตเท่าที่ควร เช่น พรรคการเมืองไม่สามารถที่จะพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นต้น ในทักษะนี้เห็นว่าบทบาทของ

ทหารทางการเมือง เป็นอุปสรรคสำหรับการพัฒนาประชาธิปไตย กล่าวคือ ทหารไม่ควรจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะทหารไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการเมือง

ถึงแม้ว่าจะมีนักวิชาการจำนวนหนึ่ง ยอมรับว่าทหารสามารถจะ เข้ามาบีบบังคับทางการเมืองได้นั้น ก็เป็นบทบาทที่มีความจำกัดและขอบเขตที่ แคบแหว่ง ไม่ใช่ว่าจะสามารถเข้ามาบีบบังคับได้อย่างเต็มที่ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ ความรู้สึกที่ไม่วางใจทหาร กล่าวคือประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทย ภายใต้อิทธิพลของการแทรกแซงทางการเมืองด้วยกำลังทหารมาตลอด ดังนั้นประวัติศาสตร์ เช่นนี้ทำให้บทเรียนและความคิดที่หวาดระแวงและสงสัยทหาร โดยเฉพาะในหมู่ปัญญาชนเสรีนิยม³

ในด้านกลับหมายความว่า ทหารมีความประสงค์ที่จะรักษาอำนาจ สูงสุดทางการเมืองไว้กับกองทัพเท่านั้น และจะไม่ยอมให้อำนาจสูงสุดนี้ตกอยู่กับกลุ่มการเมืองอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา พรรคการเมือง แม้กระทั่งรัฐบาล ที่ไม่ใช่อำนาจทหาร จะเห็นว่าความหวาดระแวงและสงสัยในเจตนาของทหารที่เข้ามาบีบบังคับทางการเมืองของปัญญาชน นักวิชาการเหล่านี้มีอยู่อย่างลึกซึ้งและ สิ่งนี้คืออุปสรรคสำคัญที่ทำให้การร่วมมืออย่างจริงจังและเท่าเทียม ระหว่าง ทหารกับปัญญาชนหรือนักวิชาการจึงไม่เกิดขึ้น ถ้าจะเกิดขึ้นก็เป็นลักษณะที่ ทหารนำปัญญาชน หรือนักวิชาการ "ไปขาย" ซึ่งสะท้อนอย่างชัดเจนว่าปัญญาชน หรือนักวิชาการเหล่านั้น เข้าไปร่วมมือกับทหารในลักษณะที่เป็นผู้ปฏิบัติตาม นโยบายหรือคำสั่งมากกว่า แทนที่จะเป็นผู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และร่วมทำ

ในด้านหนึ่งมีปัญญาชนและนักวิชาการอีกจำนวนหนึ่ง จะไม่ยอม เข้าไปร่วมมือกับทหาร ทั้งนี้เพราะไม่เชื่อในเจตนาของทหารและไม่ต้องการ

³ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน, นี่คือประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พัฒนาเนส, 2524), หน้า 24.

จะเข้าไปในฐานะผู้รับคำสั่ง เพราะบุคคลเหล่านี้ถือว่าตนมีศักดิ์ศรีและเกียรติ
ของตนเองพอ จากผลที่ตามมาในสองลักษณะเช่นนี้ การระดมกำลัง หรือ
ทรัพยากรทางความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศจึงเกิดขึ้นไม่ได้

สำหรับทหารในปัจจุบันยังคงยืนยันในหลักเดิม คือ ทหารจะต้อง
เข้ามามีบทบาททางการเมือง แต่เหตุผลอาจแตกต่างไปจากในอดีต กล่าวคือ
เหตุผลใหม่นี้มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยการใช้ว่าทหารเป็นข้าราชการประจำ
ซึ่งไม่ต่างไปจากปลัดกระทรวง อธิบดีกรมต่าง ๆ หรืออาจารย์มหาวิทยาลัย
เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีคุณภาพที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ และใน
อีกด้านหนึ่งนักการเมืองไม่มีคุณภาพ จึงไม่สามารถที่จะปล่อยให้ให้นักการเมือง
เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารประเทศโดยลำพัง ดังนั้นทหารในฐานะข้าราชการ
ประจำจึงมีเหตุผลที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองได้ทำให้เข้าใจว่า ทหาร
รู้สึกว่าคุณภาพของนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งนั้น ไม่มีหรือมีน้อยมาก
อีกทั้งยังมีผลประโยชน์อีกมากเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นการให้บุคคลเหล่านี้เข้า
มาบริหารประเทศจึงเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นความหวาด
ระแวงของทหารต่อปัญญาชนหรือนักวิชาการเหล่านั้นก็จะยิ่งมากขึ้นไปอีก ซึ่งผล
กระทบที่ตามมาก็คือ ผลเสียต่อประเทศโดยรวม ความหวาดระแวงนี้เรา
จะต้องยอมรับว่ายากต่อการแก้ไขอย่างยิ่ง เพราะถูกกำหนดโดยกระบวนการ
ทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา เป็นเวลานาน ที่ทำให้ทหารและปัญญาชนนี้สวนทาง
กันจนเจตนาต่อประชาธิปไตย อีกทั้งการสื่อสารหรือการแลกเปลี่ยนความคิด
เห็นระหว่างบุคคลทั้งสองกลุ่มมีอย่างจำกัด และทั้งสองฝ่ายต่างระมัดระวัง
ท่าทีของตนเองอยู่มาก จึงทำให้โอกาสที่จะลด หรือทำลายความหวาดระแวงนี้
ให้หมดไปจึงมีน้อยมาก และนี่คือปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการเติบโตของ
ประชาธิปไตยอันหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงด้วย

จนขณะนี้ เราอาจจะเข้าใจเหตุผลเบื้องต้นบางประการว่า เพราะ
เหตุใดทหารจึงต้องเข้ามามีบทบาททางการเมือง เมื่อกล่าวถึงทหารที่เข้ามา
มีบทบาททางการเมืองนี้ความจริงแล้วไม่ใช้ทหารโดยรวม หากแต่เป็น

ทหารระดับสูงหรือผู้นำของกองทัพเป็นส่วนใหญ่ สำหรับบทบาททางการเมืองของระดับล่างที่ปรากฏให้เห็นชัดมีเพียงครั้งเดียวเท่านั้น คือ กบฏนายสิบ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2478 ซึ่งพลตรีหลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมขณะนั้น แถลงต่อสภาว่ามีนายทหารชั้นประทวนกลุ่มหนึ่งส่วนมากเป็นนายสิบทหารราบ วางแผนจะยึดอำนาจ การปกครองโดยมีสิบเอก สวัสดิ์ มหะหมัด เป็นหัวหน้า

นอกจากนี้บทบาททางการเมืองของทหารล้วนแต่ดำเนินการโดยนายทหารระดับนำหรือชนชั้นนำของกองทัพทั้งสิ้น ดังนั้นจึงเป็นการไม่ผิดที่จะกล่าวว่ามีบทบาททางการเมืองของทหารก็คือรูปแบบหนึ่งของบทบาทของชนชั้นนำทางการเมืองนั่นเอง เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองในอดีตที่ทหารเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง จะเห็นว่าทหารเหล่านี้ล้วนแต่มีเป้าหมายของตนอย่างเด่นชัดในการเข้ามาแทรกแซงหรือดำเนินการทางการเมือง ยิ่งกว่านั้นเป้าหมายเหล่านี้มักจะตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคลเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจริงอยู่มากที่ทหารในฐานะชนชั้นนำที่มีบทบาททางการเมืองไม่แตกต่างไปจากบรรดานักการเมืองทั่วไปเท่าไรนัก ในประเด็นที่ต้องการให้การเมืองตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคล⁴

โดยเหตุที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าชนชั้นนำของทหารไทยมีบทบาทสำคัญต่อการเมืองไทยในด้านต่าง ๆ เราจึงจะศึกษาวิจัยดูว่า ความคิดอุดมการณ์ทางการเมือง และอุดมการณ์ทางทหารของเหล่านายทหารระดับสูงของกองทัพไทย ที่ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33 ว่าเป็นอย่างไร อีกทั้งเพื่อทราบและสามารถวิเคราะห์สาเหตุของการมีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองของทหารในรูปแบบต่าง ๆ กันไป

⁴ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และ คณะทหาร (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524), หน้า 305-306.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง ของนายทหารระดับสูงที่ดำรงยศทหารบก ก่อนเข้ารับการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 30-33 ว่ามีความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง แบบใด
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง ของนายทหารระดับสูงที่ดำรงยศทหารบก เมื่อได้เข้ารับการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 30-33 แล้วจะมีความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง แบบใด
3. เพื่อศึกษาถึงอุดมการณ์ทางทหาร ของนายทหารระดับสูงที่ดำรงยศทหารบก ว่ามีลักษณะแบบใด และมีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่เมื่อได้รับการเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 30-33 แล้ว

สมมติฐานในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัย ดังนี้

"นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 30-33 ที่ดำรงยศทหารบกก่อนจะเข้ารับการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นแบบอนุรักษนิยม และมีอุดมการณ์ทางทหารแบบผู้ไกล่เกลี่ย

เมื่อได้เข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแล้ว นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเหล่านี้ มีแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นแบบเสรีนิยม มากขึ้น และมีอุดมการณ์ทางทหารแบบผู้พิทักษ์ ความมั่นคงของชาติ

อย่างไรก็ตามลักษณะดังกล่าว แตกต่างไปตามภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม ทั้งด้าน อายุ รายได้ ระดับการศึกษา เหล่า ตำแหน่งที่รับราชการ การปฏิบัติราชการพิเศษ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ ภูมิลาเนาเดิม สมาชิกในครอบครัวที่รับราชการทหาร และอาชีพเสริม”

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33 ของนายทหารระดับสูง เฉพาะที่ดำรงยศทหารบก กับความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย และลักษณะการยึดมั่นในหลักการทหารในฐานะผู้พิทักษ์ความมั่นคงของชาติ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา เหล่า ตำแหน่งที่รับราชการ การปฏิบัติราชการพิเศษ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ ภูมิลาเนาเดิมสมาชิกในครอบครัวที่รับราชการทหาร อาชีพเสริม และการเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 30-33

- 1.1 อายุแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ
 - ผู้ที่มีอายุระหว่าง 40-45 ปี
 - ผู้ที่มีอายุระหว่าง 46-50 ปี
 - ผู้ที่มีอายุระหว่าง 51-55 ปี
 - ผู้ที่มีอายุระหว่าง 56-60 ปี

1.2 รายได้ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ผู้มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท

ผู้มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท

ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป

1.3 การศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับปริญญาตรี ได้แก่ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ระบุนสาขา.....

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ระบุนสาขา.....

1.4 สถาบันที่สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อย-

พระจุลจอมเกล้า

กลุ่มที่มีได้สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อย-

พระจุลจอมเกล้า

1.5 เหล่า จ่าเนกเป็น

กลุ่มที่เป็นเหล่ารบ

กลุ่มที่มีฯเหล่ารบ

1.6 ตำแหน่งที่รับราชการ จ่าเนกเป็น

กลุ่มที่รับราชการเป็นผู้บังคับหน่วย

กลุ่มที่มีได้รับราชการเป็นผู้บังคับหน่วย

1.7 การปฏิบัติราชการพิเศษ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มที่เคยปฏิบัติราชการพิเศษ ได้แก่ การปราบปราม
 ผู้ก่อการร้าย การปฏิบัติงานพื้นที่ทุรกันดาร เป็นต้น
 กลุ่มที่ใหม่เคยปฏิบัติราชการพิเศษ

1.8 การศึกษาดูงานในต่างประเทศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มที่เคยไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ ระบุประเทศ
 หลักสูตร และระยะเวลาในการดูงาน
 กลุ่มที่ใหม่เคยไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ

1.9 ภูมิลำเนาเดิม แบ่งเป็น
 กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ
 กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่นอกกรุงเทพฯ

1.10 สมาชิกในครอบครัวที่รับราชการทหาร แบ่งเป็น
 กลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัวที่รับราชการทหาร
 กลุ่มที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่รับราชการทหาร

1.11 อาชีพเสริม แบ่งเป็น
 ผู้ที่มีอาชีพเสริมนอกจากอาชีพรับราชการทหาร
 ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมนอกจากอาชีพรับราชการทหาร

1.12 การเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น
 ที่ 30-33 ได้แก่ หลักสูตรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง. แบบอนุรักษ์นิยม แบบเสรีนิยม ประชาธิปไตย และอุดมการณ์ทางทหาร ในฐานะผู้พิทักษ์-นักไกล่เกลี่ยความมั่นคงของชาติ

2.1 ความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระดับการวัดความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มองเห็นและมีความสัมพันธ์กับสังคม โดยทั่วไป เน้นความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย มากกว่าอนุรักษ์นิยม

2.2 การยึดมั่นในอุดมการณ์ทางทหารในฐานะผู้พิทักษ์ความมั่นคงของชาติ คือลักษณะ การรักษาไว้ซึ่งสถานภาพคงที่และการสร้างภาวะสมดุลแห่งอำนาจระหว่างกลุ่มพลัง ซึ่งมีแนวโน้มที่เกินกว่าบทบาทนักไกล่เกลี่ย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิดทางการเมือง ซึ่งใช้เป็นหลักในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการสร้างแบบสอบถาม ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) หนังสือ วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ

2. ศึกษาแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้แบบสอบถามตามภาคผนวก แจกแบบสอบถามจำนวน 60 ชุด โดยสร้างแบบสอบถามขึ้นอาศัยสมมติฐานของวิทยานิพนธ์เป็นหลัก โดยเน้นหนักที่จะต้องเป็นคำถามที่สามารถจะตอบปัญหาของสมมติฐานแต่ละส่วนได้

2.1 การสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ในขั้นตอนนี้ดำเนินการ โดยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาชุดหนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 97 ข้อคำถาม โดยอาศัยแนวความคิดจากแบบสอบถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจากการตั้งข้อคำถามจากการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำข้อคำถามทั้งสิ้นไปทำการทดสอบ (Pretest) กับนิสิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำการทดสอบกับนิสิตดังกล่าว จำนวน 50 นาย เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (The Discriminative Power-Method) โดย

2.1.1 แบ่งกลุ่มในการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่มเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ตัด 25% ของผู้ได้คะแนนสูงและ 25% ของผู้ได้คะแนนต่ำ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาเป็นตัวแทนการประเมินค่าคำถามแต่ละข้อ

2.1.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูง และกลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำเป็นรายข้อ แล้วหาค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t -Ratio) โดยใช้ t -test ตามสูตร

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

2.1.3 เลือกคำถามโดยถือเอาค่า t ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไปที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเกณฑ์ มาใช้เป็นคำถามจริง

2.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม จะดำเนินการภายหลังขั้นตอนที่ 2.1 โดยจะจัดทำแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 60 ชุดคำถาม ไปยังวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33 รุ่นละ 15 ชุดคำถาม โดยการสุ่มตัวอย่าง

2.3 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนของการรวบรวมแบบสอบถาม ถอดข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามลงในรูปแบบเพื่อเข้าใช้กับ Computer ในโปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม

2.4 ขั้นตอนการเขียนรายงานวิจัยและพิมพ์ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ข้อจำกัดและกรอบขอบเขตของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาถึงความคิดทางการเมืองของทหารทุกหน่วยงานของกองทัพเป็นภารกิจที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ต้องอาศัยทรัพยากรมาก จึงขอจำกัดและกำหนดกรอบขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้ คือ

- ระดับของการศึกษา (Level of Analysis)
กำหนดที่ กองทัพบก ภายใต้อัตราการเป็นตัวแทนของกองทัพบก ในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33
- หน่วยของสิ่งที่วิเคราะห์ (Unit of Analysis)
กำหนดที่ นายทหารระดับสูงที่ดำรงยศทหารบก ที่ศึกษาในหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33
- สาระของสิ่งที่วิเคราะห์ (Subject Unit of Analysis)
กำหนดที่ ความคิด อุดมการณ์ทางการเมือง อุดมการณ์ทางทหารของนายทหารระดับสูงที่ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33 อดพยายามศึกษาจากความเป็นจริงให้ได้มากที่สุด

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ความคิดทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา ที่มีต่อการเมืองการปกครองของประเทศ ตลอดจนการรับรู้ใน

หน้าที่ฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ การรับรู้ในความหมายและหลักการของประชาธิปไตย รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ และกระบวนการทางการเมืองไทยโดยส่วนร่วม

2. อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ชุดของความคิดความเชื่อพื้นฐานทั้งในเชิงทัศนคติและเชิงประจักษ์เกี่ยวกับธรรมชาติและเป้าหมายของมนุษย์และสังคม ซึ่งมุ่งที่จะอธิบายและตัดสินใจของมนุษย์และเพื่อที่จะชี้แนะให้เกิดการสร้างสรรคหรือสงวนไว้ ซึ่งระบบการเมืองที่ปราศณา

3. ผู้ใกล้เกลี่ย หมายถึง การรักษาไว้ซึ่งสถานภาพคงที่ของการสร้างสภาวะสมดุลย์แห่งอำนาจระหว่างกลุ่มพลังต่าง ๆ ในสังคม บทบาทของทหารซึ่งเน้นที่การป้องกันมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงขึ้นในสังคม

4. ผู้พิทักษ์ หมายถึง การที่ทหารได้เข้ามามีบทบาทรับรู้ปัญหาทางการเมือง มีโอกาสในการช่วยแก้ปัญหาของชาติ ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายของประเทศโดยทางอ้อม ที่มีบทบาทมากจนล้ำเส้นของบทบาทผู้ใกล้เกลี่ย โดยผู้นำทหารประจำการจะไม่เข้าปกครองประเทศโดยตรง และใช้ชีวิตการปกครองแบบเผด็จการทหาร แต่ว่ามีบทบาทแทรกแซงและครอบงำรัฐบาลพลเรือนหรือบีบบังคับให้รัฐบาลพลตรฐมนตรีร่วมคณะรัฐบาลหรือออกแถลงการณ์โจมตีพรรคการเมืองหรือบีบบังคับให้มีการยุบสภาหรือจัดการเลือกตั้งใหม่ทั่วประเทศ

หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นหลักสูตรที่อบรมที่เน้นถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของนายทหารระดับสูงที่ดำรงยศทหารบก ที่ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 30-33 ก่อนเข้ารับการเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
2. ทำให้ทราบถึงนายทหารระดับสูงที่ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33 เมื่อได้รับการเรียนรู้ทางการเมืองแล้วจะมีความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองแบบใด
3. ทำให้ทราบถึงอุดมการณ์ทางการเมือง ของนายทหารระดับสูงที่ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30-33 เป็นแบบใดและเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบใด เมื่อได้รับการเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแล้ว

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง บทนำ เป็นการกล่าวถึง สภาพทั่วไปและความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ของการศึกษา สมมติฐานในการศึกษา ข้อจำกัด และกรอบขอบเขตการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา และการนำเสนอผลการศึกษา

ส่วนที่สอง ทฤษฎี และแนวความคิดที่จำเป็นกรอบในการศึกษารายกกล่าวถึง วัฒนธรรมทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมือง บทบาทของทหารในทางการเมือง ความคิดและทัศนคติทางการเมือง เสรีนิยมกับอนุรักษนิยมทางทฤษฎี ทหารกับบทบาทผู้พิทักษ์-นักไกล่เกลี่ย อุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อสรุปเป็นกรอบในการศึกษานี้

ส่วนที่สาม กล่าวถึง ระเบียบวิธีในการดำเนินการวิจัย การสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่สี่ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พร้อมหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง

ส่วนที่ห้า กล่าวถึง ผลการวิจัยในด้านความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองและอุดมการณ์ทางทหาร ทั้งก่อนเข้าและหลังเข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ส่วนที่หก สรุปและเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย